

Πρεβελάκης Παντελής

Ο Παντελής Πρεβελάκης [πηγή: Παντελής Πρεβελάκης.
100 χρόνια από τη γέννησή του (ιστοσελίδα για τον συγγραφέα)].

Ο Πρεβελάκης πρωτοεμφανίζεται στα γράμματα ως ποιητής. Σε ηλικία δεκαεννιά μόλις ετών εκδίδει το επύλλιο (= σύντομο επικό ποίημα) *Στρατιώτες* [1928], εμπνευσμένο από τη μικρασιατική καταστροφή. [...]

Με το πρώτο του ποιητικό έργο ο Πρεβελάκης θέλησε μεταξύ των άλλων να δώσει τα δεινά και την οδύνη του πολέμου.

Εκείνο, όμως, που θα πρέπει ιδιαίτερα να επισημανθεί είναι ότι ο Πρεβελάκης, ήδη από το νεανικό του πρωτόλειο, διαπλέκει τη συγγραφική πράξη με τα ιστορικά γεγονότα. Το στοιχείο αυτό της διαπλοκής του ποιητικού/λογοτεχνικού μύθου με τα δρώμενα της ιστορίας θα αποβεί πρωταρχικό στο μετέπειτα πεζογραφικό του έργο και ιδιαίτερα στη μυθιστορηματική του τριλογία *Ο Κρητικός*. [...]

[...] το 1937, κάτω και από το βάρος της γενικότερης κρίσης και των καταθλιπτικών συνθηκών που δημιουργήσε η μεταξική δικτατορία, συντελείται η συγγραφική μεταστροφή του Πρεβελάκη προς την πεζογραφία. Τη χρονιά αυτή αρχίζει να γράφει το *Χρονικό μιας πολιτείας*, που θα δημοσιευθεί το επόμενο έτος. Το *Χρονικό* είναι πεζογραφική αφετηρία του Πρεβελάκη που θα διαγράψει μια μείζονα τροχιά και σε διάστημα 36 ετών (1938-1974) θα αποδώσει έντεκα συνολικά πεζογραφήματα. Βέβαια, ο Πρεβελάκης δε θα εγκαταλείψει την ποίηση, στην οποία, ύστερα από τρεις ενδιάμεσες εκδόσεις (*Η γυμνή ποίηση*, 1939, *Η πιο γυμνή ποίηση*, 1941, *Τα ποιήματα*, 1969), θα επανέλθει υπερώριμος πια το 1973 με τη μεγάλοπνη σύνθεσή του *Ο νέος Ερωτόκριτος*. Ούτε, βέβαια θα εγκαταλείψει ποτέ το θέατρο ή και τις καθαρά επιστημονικές του μελέτες και τα δοκιμιακά του έργα. Όμως η συγκεκριμένη συγγραφική ταυτότητα του Πρεβελάκη θα κατακυρωθεί κυρίως και κατεξοχήν μέσα από το καθαρά αφηγηματικό/μυθιστορηματικό του έργο.

Νικήτας Παρίσης, «Παντελής Πρεβελάκης. Παρουσίαση-ανθολόγηση». *Η μεσοπολεμική πεζογραφία. Από τον πρώτο ως τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο (1914-1939)*, τ. Ζ', Εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 1996, 345-347.

[Παντελής Πρεβελάκης. 100 χρόνια από τη γέννησή του \(ιστοσελίδα για τον συγγραφέα\).](#)

Στη δεκαετία του 1920, στην εποχή δηλαδή κατά την οποία διαμορφώνεται ο Πρεβελάκης, παρουσιάζεται κι ένα τρίτο ρεύμα, μετά την [ηθογραφία](#) και τον [νατουραλισμό](#), που αναζητά στις λαϊκές πηγές την αφετηρία της προσωπικής δημιουργίας. Το ρεύμα αυτό δεν περιορίζεται στη λογοτεχνία, αλλά έχει μία εξίσου σημαντική εικαστική πλευρά: η αρχιτεκτονική και η ζωγραφική αρχίζουν τώρα και αυτές να εμπνέονται από τη λαϊκή τέχνη.

Ο συνδυασμός των τεχνών είναι χαρακτηριστικός γι' αυτή την περίοδο· ορισμένοι από τους πρωτεργάτες της κίνησης στην Ελλάδα υπήρξαν ζωγράφοι και πεζογράφοι ταυτόχρονα: ο [Φώτης Κόντογλου](#), ο Στρατής Δούκας. Στην ομάδα αυτή και στο περιοδικό, γύρω από το οποίο θα συσπειρωθούν αργότερα, *Το 3ο Μάτι*, θα συμμετάσχει και ο Παντελής Πρεβελάκης, ο οποίος διέθετε επίσης δύο ιδιότητες, του λογοτέχνη και του ιστορικού της τέχνης.

[...]

Η νέα αντίληψη εκφράζεται καλλιτεχνικά μέσα από την «απλότητα», τη λιτότητα, την αυστηρότητα στη χρήση των υλικών και της γλώσσας. Ιδεολογικά, πάλι οι οπαδοί της πρωτόγονης —ή έστω επίκτητης— απλότητας τάσσονται υπέρ της απλής ζωής, της ζωής κοντά στη φύση, καθώς και υπέρ της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της τάσης αυτής είναι η *Ιστορία ενός αιχμαλώτου* του Στρατή Δούκα (1929), κείμενο που συνδυάζει τη λιτότητα με το μήνυμα της «ανθρωπιάς»: κάτω από την εθνική διαφορά, τον πόλεμο και το μίσος για τον αντίπαλο, τον Τούρκο ή τον Έλληνα, προβάλλει η αλληλεγγύη των απλών ανθρώπων.

[...]

Το *Χρονικό μιας πολιτείας*, πάντως, προέρχεται από το κλίμα της καλλιτεχνικής πρωτοπορίας που εκφράζεται με το περιοδικό *Το 3ο Μάτι*, κι είναι προϊόν της γοητείας που ασκεί η πρωτόγονη απλότητα. Περιγράφοντας την πόλη που γεννήθηκε με λόγο «απλό», ο συγγραφέας εξαίρει όλα τα στοιχεία μιας αφελούς όρασης του κόσμου. Παραθέτει, άλλωστε, μέσα στο κείμενό του και μια σειρά από άλλα κείμενα με χαρακτηριστική λαϊκή αφέλεια: εμπορικά γράμματα, τουρκικά παραμύθια, χνάρια επιστολών του δημόσιου γραφέα, κι ακόμα μια πρωτοπρόσωπη αφήγηση σε ύφος λιτά δραματικό. [...]

Αγγέλα Καστρινάκη, «Ο λαϊκότροπος λόγος και το *Χρονικό μιας πολιτείας*». *Μνήμη Παντελή Πρεβελάκη και Νίκου Καζαντζάκη*, Πεπραγμένα των Ημερίδων της 22 Μαρτίου 1996 και της 28 Νοεμβρίου 1997, επιμ. Ν.Ε. Παπαδογιαννάκης, Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνου, Ρέθυμνο 2000, 44-45 & 47.

[Έργα του Παντελή Πρεβελάκη.](#)

Ο Πρεβελάκης είναι ο κατεξοχήν κρητοκεντρικός συγγραφέας. Τον συγκινούν ιδιαίτερα οι απελευθερωτικοί και ενωτικοί αγώνες της Κρήτης, και μάλιστα κατά την τελευταία περίοδο της τουρκοκρατίας, από τη μεγάλη κρητική επανάσταση του 1866 έως την Αυτονομία και την Ένωση. Για την Κρήτη της πλούσιας και αιματηρής ιστορίας αισθάνεται δέος και θαυμασμό. Ο τόπος τού υποβάλλει ένα αίσθημα ιερότητας, και τον θεωρεί άξιο θρησκευτικής λατρείας. Στην αγωνιστική παράδοση της πατρίδας του βρίσκει τα τρία θεμελιώδη συστατικά της πνευματικής του πληρότητας: τον ασίγηστο πόθο της ελευθερίας, τη μεγαλειώδη έκφραση του ηρωικού στοιχείου της ζωής και το υψηλό ήθος. Η κρητολατρεία τού υποβάλλει το χρέος να γίνει ο εθνικός συγγραφέας της ιδιαίτερης πατρίδας του, να ζωντανέψει με τη δύναμη της ψυχής και του λόγου του την ιστορία των νεκρών προγόνων του, καθώς, όπως χαρακτηριστικά είπε, «την ιστορία τη διδάσκουν οι νεκροί». Θέλει η φωνή του να είναι η γνήσια και η αυθεντική φωνή της Κρήτης. «Με το στόμα μου μιλάει ένας λαός, δεν είμαι παρά ο “προεξάρχων” του χορού».

Τα λεγόμενα «κρητικά» έργα του Πρεβελάκη (το *Χρονικό μιας Πολιτείας*, η *Παντέρμη Κρήτη* και η τριλογία του *Κρητικού*) εξελίσσονται κατ' αναβαθμούς, από την τρυφερότητα της παιδικής αγάπης, στην ωριμότητα της ανδρικής δράσης και έπειτα στη μυθοποίηση. Στο πρώτο έδωσε μια ζωγραφιά, μια

«στόρηση» της γενέτειρας πόλης, που την εξιδανικεύει και την υψώνει σε πόλη-αρχέτυπο. Εδώ τον οδηγούν η αγάπη, το συναίσθημα, οι παιδικές του μνήμες. Στην *Παντέρμη Κρήτη* αναλαμβάνει να εκφράσει ένα μέγα ιστορικό γεγονός, ένα έργο ηρώων, οι απόηχοι του οποίου χρωμάτισαν τα βιώματα και τις μνήμες της παιδικής του ηλικίας. [...]

Στην τριλογία του *Κρητικού* εκφράζεται ο μύθος της Κρήτης. Εδώ ο Πρεβελάκης προχωρεί συνειδητά στη σύνθεση ενός εκτενούς ιστορικού μυθιστορήματος, συνεκτικός ιστός του οποίου είναι πάλι η ιστορία της Κρήτης από το 1867-1910.

Θεοχάρης Δετοράκης, «*Παντέρμη Κρήτη: Λογοτεχνία ή Ιστορία*». *Μνήμη Παντελή Πρεβελάκη και Νίκου Καζαντζάκη*, Πεπραγμένα των Ημερίδων της 22 Μαρτίου 1996 και της 28 Νοεμβρίου 1997, επιμ. Ν.Ε. Παπαδογιαννάκης, Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνου, Ρέθυμνο 2000, 12-14.

Σύμφωνα με την ημερομηνία που σημειώνει ο Πρεβελάκης στο τέλος του κειμένου, ο πρώτος τόμος του *Κρητικού*, *Το δέντρο*, γράφεται από τα τέλη Αυγούστου 1942 έως τον Σεπτέμβριο (Τρυγητή) του 1945. Ο ηρωικός χαρακτήρας του μυθιστορήματος λοιπόν συντονίζεται με το ηρωικό και αντιστασιακό πνεύμα που αρχίζει να αναπτύσσεται από τα μέσα της Κατοχής και πέρα. Ο Πρεβελάκης, όπως και άλλοι της γενιάς του την ίδια εποχή, αποφασίζει να ασχοληθεί με τους λαϊκούς αγώνες, με τα έπη των συμπατριωτών του, εγκαταλείποντας τις προηγούμενες καλλιτεχνικές ενασχολήσεις του, που αφορούσαν είτε το άτομο (*Ο θάνατος του Μεδίκου*, 1939), είτε μια συλλογική οντότητα μεν, μια πολιτεία, στην καθημερινότητά της όμως και στην ειρηνική πολυπολιτισμική —όπως θα λέγαμε σήμερα— λειτουργία της: το έργο αυτό είναι βέβαια το περίφημο *Χρονικό μιας πολιτείας*, που περιγράφει, στα 1938, την ειρηνική συνύπαρξη Ελλήνων και Τούρκων πάνω στο νησί της Κρήτης.

Ο πόλεμος, η γερμανική κατοχή και κυρίως η αρχόμενη αντίσταση μεταβάλλουν το πνεύμα του συγγραφέα, και η αλλοτινή φιλία των εθνοτήτων μετατρέπεται σε αγεφύρωτη έχθρα. Αυτή την έχθρα περιγράφουν οι δύο από τους τρεις τόμους του *Κρητικού*, καθώς και η *Παντέρμη Κρήτη*, που γράφεται παράλληλα με τον πρώτο τόμο και αποτελεί «χρονικό» της επανάστασης του 1866, χωρίς μυθιστορηματικά στοιχεία, πέρα από την καλλιέργεια ενός λόγου λαϊκότροπου. Ο δεύτερος τόμος του *Κρητικού*, *Η πρώτη λευτεριά*, γράφεται από τον Δεκέμβριο του 1945 έως τον Σεπτέμβριο του 1947 και αφορά την τελευταία επανάσταση, με την οποία η Κρήτη απέκτησε την αυτονομία της και τον πρίγκιπα Γεώργιο ως Ύπατο Αρμοστή στα χώματά της. Ο τρίτος τόμος, η *Πολιτεία*, συντάσσεται από το καλοκαίρι του 1949 ως το καλοκαίρι του 1950 και επεκτείνει την εξιστόρηση, με τα προβλήματα των πρώτων χρόνων της Αυτονομίας και με την «αδερφαμάχη» που ξέσπασε ανάμεσα στους Κρητικούς, με πρωταγωνιστές τον πρίγκιπα Γεώργιο και τον Βενιζέλο.

Η συγγραφή της τριλογίας ξεκινά λοιπόν μέσα στην Κατοχή, συνεχίζεται στην Απελευθέρωση, περνάει τα Δεκεμβριανά, βαίνει παράλληλα με τον εμφύλιο και καταλήγει κατά τον ύστερο χρόνο της εμφύλιας σύγκρουσης. Τα γεγονότα της ταραγμένης δεκαετίας αποτελούν έναυσμα για τη συγγραφή.

Αγγέλα Καστρινάκη, «Π. Πρεβελάκης, *Ο Κρητικός*: η εποχή της ιστορίας και η εποχή της συγγραφής». *Πρακτικά του Συμποσίου 90 χρόνια από την Ένωση της Κρήτης με την ελεύθερη Ελλάδα*, Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνου & Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», Ρέθυμνο 2007, 223-224.

Στη δεύτερη τριλογία του Πρεβελάκη, που επιγράφεται *Οι δρόμοι της δημιουργίας*, ανήκουν τα εξής μυθιστορήματα:

Ο ήλιος του θανάτου (α' έκδοση: 1959). *Η κεφαλή της Μέδουσας* (α' έκδοση: 1963). *Ο άρτος των αγγέλων* (α' έκδοση: 1966).

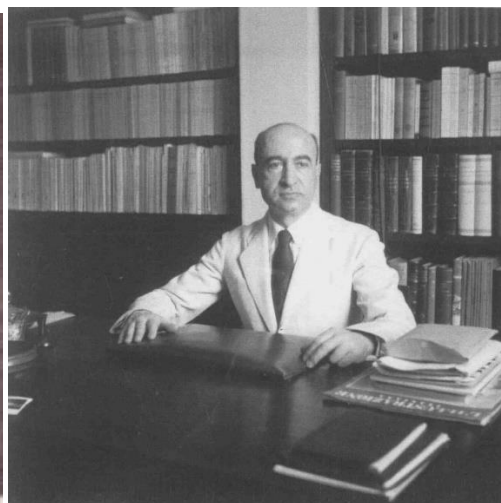
Το πρώτο μέρος της τριλογίας, *Ο ήλιος του θανάτου*, απέχει από τον *Κρητικό* δέκα περίπου χρόνια. Ο Πρεβελάκης είναι τώρα 50 ετών και μάλλον βρίσκεται στην πλήρη του συγγραφική ωρίμανση και σε κορυφωμένη πνευματική ενηλικίωση. Τυπικά, ή μάλλον χρονικά-ιστορικά, το μυθιστόρημα *Ο ήλιος του θανάτου* μοιάζει να συνεχίζει τη μυθιστορία *Ο Κρητικός*: από τα γεγονότα του 1910 με τα οποία κλείνει *Ο Κρητικός*, περνάμε τώρα στο κλίμα του πρώτου μεγάλου πολέμου. Στην ουσία όμως τα στοιχεία διαφοράς, ανάμεσα στα δύο έργα, είναι πολλά και σημαντικά.

Πιο συγκεκριμένα, με το μυθιστόρημα *Ο ήλιος του θανάτου* συντελείται στον Πρεβελάκη μια ουσιαστική συγγραφική μεταστροφή. Η μεταστροφή είναι και θεματική και ειδολογική: από το επικό μεγαλόπνοο ιστορικό μυθιστόρημα που περισσότερο προβάλλει και ψυχογραφεί τον κρητικό λαό ως ολότητα και σε στιγμές αγωνιστικών εξάρσεων, τώρα περνάμε στο καθαυτό μυθιστόρημα που πιο πολύ ασχολείται και προβάλλει την ανθρώπινη ύπαρξη ως ατομικότητα.

Νικήτας Παρίσης, «Παντελής Πρεβελάκης. Παρουσίαση-ανθολόγηση». *Η μεσοπολεμική πεζογραφία. Από τον πρώτο ως τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο (1914-1939)*, τ. Ζ', Εκδόσεις Σοκόλη, Αθήνα 1996, 356-357.

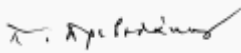
https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html?details=109

Παντελής Πρεβελάκης

Παντελής Πρεβελάκης	
Γενικές πληροφορίες	
Όνομα στη μητρική γλώσσα	Παντελής Πρεβελάκης (Ελληνικά)
Γέννηση	3 Μαρτίου 1909 ^[1] Ρέθυμνο
Θάνατος	15 Μαρτίου 1986 ^[2] Αθήνα
Κατοικία	Ρέθυμνο (1909–1926) Αθήνα (1926–1930) Παρίσι (1930–1932)
Χώρα πολιτογράφησης	Ελλάδα
Εκπαίδευση και γλώσσες	
Ομιλούμενες γλώσσες	νέα ελληνική γλώσσα ^[3]
Σπουδές	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Πανεπιστήμιο του Παρισιού Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Πληροφορίες ασχολίας	

Ιδιότητα	ποιητής μυθιστοριογράφος διδάσκων πανεπιστημίου συγγραφέας ^[4] μεταφραστής
Αξιιώματα και βραβεύσεις	
Αξίωμα	μέλος της Ακαδημίας Αθηνών
Βραβεύσεις	Βραβείο Χέρντερ (1975)
Υπογραφή	
	
δεδομένα	

Ο Παντελής Πρεβελάκης (3 Μαρτίου 1909 - 15 Μαρτίου 1986) ήταν Έλληνας συγγραφέας και καθηγητής της [Ιστορίας της Τέχνης](#) στην [Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών](#). Καλλιέργησε όλα σχεδόν τα είδη της λογοτεχνίας, συγγράφοντας πεζά, ποιητικά, και θεατρικά έργα. Μετέφρασε πλήθος κειμένων από τις κυριότερες ευρωπαϊκές γλώσσες. Διακρίθηκε επίσης στην δοκιμιογραφία και στη συγγραφή επιστημονικών συγγραμμάτων στην ιστορία της τέχνης, ειδικά στην τέχνη της Ιταλικής [Αναγέννησης](#). Είναι όμως περισσότερο γνωστός ως ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της πεζογραφίας της [Γενιάς του '30](#) (1930). Υπήρξε πολύ στενός φίλος του [Νίκου Καζαντζάκη](#).^[5]

Η ζωή του

Γεννήθηκε στο [Ρέθυμνο](#) κι ήταν δευτερότοκος γιός του Γιώργου και της Ειρήνης Πρεβελάκη. Οι πρόγονοι του συγγραφέα υπήρξαν οι νέοι κτήτορες της [Μονής Πρέβελης](#), στην [ομώνυμη περιοχή](#) και σημαντικές προσωπικότητες της Κρήτης, - ιερωμένοι, αγιογράφοι, δάσκαλοι, αγωνιστές του 1821, και οπλαρχηγοί στις εξεγέρσεις των Κρητικών. Ένας από αυτούς, μάλιστα, σκοτώθηκε στο ολοκαύτωμα του [Αρκαδίου](#).^[6]

Ολοκληρώνει την γυμνασιακή εκπαίδευση στο Ρέθυμνο, όπου σε ηλικία μόλις 15 ετών, το 1924, εκδίδει για έναν χρόνο, το τοπικό λογοτεχνικό περιοδικό «Αθήνα», στο οποίο μάλιστα στέλνει δυο ανέκδοτα κείμενα του και ο [Γιάννης Ψυχάρης](#).

Χαλκογραφία του Ρεθύμνου

Τον Οκτώβριο του 1925 γράφτηκε στη [Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου των Αθηνών](#), ενώ τον επόμενο χρόνο, το 1926 εγκαθίσταται πλέον μόνιμα στην Αθήνα. Τότε πρωτογνωρίζεται με τον [Νίκο Καζαντζάκη](#), δημιουργώντας μια φιλία που άντεξε 31 χρόνια, ενώ μερικούς μήνες αργότερα γνωρίζεται και γίνεται στενός φίλος και με τον [Άγγελο Σικελιανό](#). Τον ίδιο χρόνο προσλαμβάνεται ως μέλος της Συντακτικής επιτροπής του «Εγκυκλοπαιδικού Λεξικού του Ελευθερουδάκη».

Το [1928](#) μεταγράφηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το [1929](#) συγγράφει ένα αναγνωστικό για την Ε' τάξη του δημοτικού σχολείου, με τίτλο «Ειρήνη». Το χειρόγραφο αγοράζεται από τον εκδοτικό οίκο του Δημητράκου και υποβάλλεται προς έγκριση στο Υπουργείο Παιδείας. Το [1930](#) αποφασίζει να συνεχίσει τις σπουδές του στο εξωτερικό και συγκεκριμένα στο Παρίσι, στη [Σορβόνη](#). Εκεί φοίτησε στη Σχολή Γραμμάτων («*Faculte des Lettres*») του [Πανεπιστημίου του Παρισιού](#) και στο Ινστιτούτο Τέχνης και Αρχαιολογίας. Το [1933](#) τελειώνει τις σπουδές του στη Γαλλία.

Το 1933 - [1934](#) υπηρετεί τη στρατιωτική θητεία του στην 5η [Μεραρχία](#) Κρήτης.

Το [1935](#) συνεργάζεται με το περιοδικό «[Νεοελληνικά Γράμματα](#)» που εκδίδει ο εκδότης και φίλος του Κώστας Ελευθερουδάκης, ενώ υποβάλλει και τη διδακτορική του διατριβή με τίτλο «Ο [Γκρέκο](#) στην Κρήτη και στην Ιταλία», στη [Φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης](#). Με βάση αυτή τη διατριβή τέλη Μαΐου του 1935 αναγορεύεται «διδάκτωρ της Φιλοσοφίας», στη Φιλοσοφική σχολή του Α.Π.Θ.. Υποβάλλει για δεύτερη φορά υποψηφιότητα για την έδρα της [Ιστορίας της τέχνης](#) στο ΑΠΘ, αλλά παρόλο που εγκρίνεται η υποψηφιότητά του, με απόφαση του τότε Υπουργού Παιδείας Δημήτρη Χατζίσκου, δεν εκδίδεται το διάταγμα του διορισμού του, στα πλαίσια των εκκαθαρίσεων των φιλοβενιζελικών στοιχείων που ακολούθησε το αποτυχημένο [κίνημα του 1935](#).^[7]

Το [1937](#) διορίζεται διευθυντής β' τάξης στη Διεύθυνση Καλών Τεχνών του Υπουργείου Παιδείας με γενικό διευθυντή τον [Κωστή Μπαστιά](#). Από αυτή τη θέση οργανώνει «Εκθεση σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης», στο πλαίσιο της [Διεθνούς Εκθέσεως Θεσσαλονίκης](#). Πραγματοποιείται ύστερα από δική του εισήγηση και οργάνωση η ίδρυση της «Στέγης Γραμμάτων και Καλών Τεχνών» της Αθήνας. Ασχολείται εντατικά με την οργάνωση εκθέσεων σύγχρονης τέχνης, σε διάφορους χώρους της Αθήνας, αναδιοργανώνει τα καλλιτεχνικά βραβεία μετέχοντας και στην κριτική επιτροπή τους και συντάσσει τον Κανονισμό που θα διέπει την οργάνωση [Πανελλήνιων Καλλιτεχνικών Εκθέσεων](#). Τον Μάρτιο του [1938](#) διοργανώνει την Πρώτη Πανελλήνια Καλλιτεχνική Έκθεση, του νέου ελληνικού κράτους.

Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους, του 1938, διορίζεται καθηγητής στην «Γενική Ιστορία της τέχνης», στη [Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου](#) ενώ ακριβώς έναν χρόνο μετά, τον Οκτώβριο του [1939](#) διορίζεται καθηγητής της «Ιστορίας και Επιστήμης της Τέχνης» στην [Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών](#). Στην Α.Σ.Κ.Τ. διδάσκει τα μαθήματα «Θεμελιώδεις έννοιες της Ιστορίας της Τέχνης» και της «Ζωγραφικής της Ιταλικής Αναγέννησης», ενώ αρχίζει τη συγκρότηση της ειδικής καλλιτεχνικής βιβλιοθήκης του ιδρύματος.

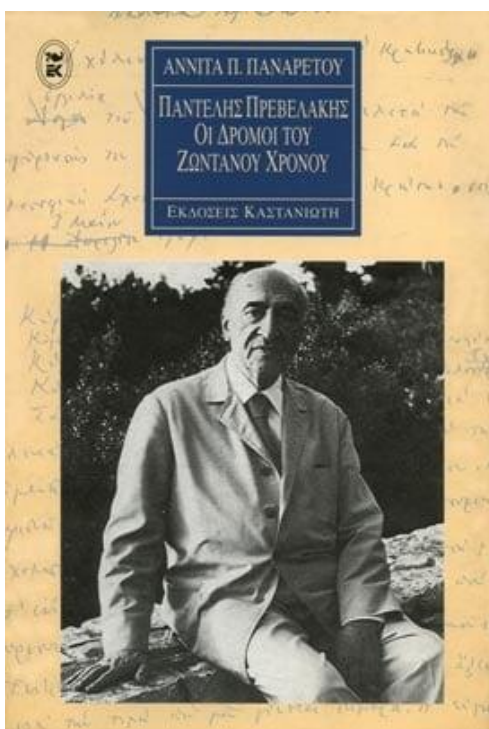
Με την έναρξη του πολέμου του [1940](#), διορίζεται από το υπουργείο Παιδείας, πρόεδρος επιτροπών που μέλημά τους έχουν τη διαφύλαξη των έργων τέχνης της Ελλάδας, όπως των θησαυρών της [Εθνικής Πινακοθήκης](#) και του Μουσείου Κοσμητικών Τεχνών. Μετά το πέρας των εργασιών του, ζητάει να καταταγεί σαν εθελοντής στο στράτευμα, - επειδή η κλάση του δεν είχε κληθεί ακόμα, αλλά του το αρνούνται. Την ίδια αίτηση θα ξανακάνει και τον Φεβρουάριο του [1941](#), αλλά και πάλι δεν θα γίνει δεκτός. Όταν αρχίζει η [Κατοχή](#) της χώρας από τους Γερμανούς, απολύεται από την [Κατοχική κυβέρνηση](#) από όλες τις θέσεις στις οποίες υπηρετούσε, εκτός από αυτήν του καθηγητή στην Α.Σ.Κ.Τ. Κατά το διάστημα αυτό δεν εκδίδει κανένα έργο του, παρά ασχολείται απομονωμένος με τη συγγραφή των μυθιστορημάτων του.

Το [1946](#) θα εκδώσει μαζί με τον [Γιάννη Κεφαλληνό](#) - την οριστική μορφή της «[Ασκητικής](#)» του Νίκου Καζαντζάκη, έργο που ο Καζαντζάκης αφιέρωσε στον φίλο του. Τα χρόνια που θα ακολουθήσουν θα διξάζει πλήθος μαθημάτων στη σχολή Καλών Τεχνών, όπως «Αγγλική ζωγραφική», «Γαλλική ζωγραφική», «Αιγυπτιακή τέχνη», «Ευρωπαϊκή γλυπτική», «Αρχαία Ελληνική τέχνη». Το [1949](#) διορίζεται μέλος της ελληνικής επιτροπής της [UNESCO](#) και το [1952](#) μέλος της «Επιτροπής Εθνικών Δημοσιευμάτων». Το [1955](#) γνωρίζεται με τον [Κωνσταντίνο Καραμανλή](#), και το [1957](#) ο ίδιος τον τοποθετεί μέλος της «Επιτροπής Γραμμάτων και Τεχνών», για να δημιουργήσει ένα πρόγραμμα πολιτιστικής δράσης του κράτους. Την ίδια χρονιά, αντιμετωπίζει τον θάνατο του φίλου του Νίκου Καζαντζάκη που θα του φέρει πολύ οδύνη, μαζί με έναν νευρικό πυρετό, αμέσως μετά την κηδεία. Στη δεκαετία του [1960](#) ασχολείται επισταμένα με τη συγγραφή και μετάφραση θεατρικών έργων, και με την επίβλεψη των παραστάσεων τους. Το [Εθνικό θέατρο](#) ανεβάσει τις «[Βάκχες](#)» του [Ευριπίδη](#) σε μετάφραση

δική του το 1962^[8], το «Ατλαζένιο γοβάκι» του Πωλ Κλοντέλ - και πάλι σε δική του μετάφραση το 1964^[9], και το δικό του θεατρικό έργο - ιστορική τραγωδία - «Το Ιερό σφάγιο» το 1966.

Το 1966 επίσης εκλέγεται μέλος του [Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας](#)^[10], και διορίζεται από το Υπουργείο Παιδείας μέλος της επιτροπής κρίσεων για τα βιβλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Την ίδια χρονιά, αρχίζει και το χτίσιμο του σπιτιού του, στην [Εκάλη Αττικής](#), (οδός Υακίνθου 3). Αρχιτέκτων του σπιτιού ήταν ο Βασίλης Δούρας, ο ίδιος αρχιτέκτων που σχεδίασε και το περίφημο σπίτι του Καζαντζάκη στην Αίγινα.^[11]

Το 1967 και καθόλη τη διάρκεια της [δικτατορίας](#) ο Πρεβελάκης απέχει από τη δημόσια ζωή, παύοντας να δημοσιεύει κείμενά του. Και όχι μόνο αυτό. Όταν γίνεται πρόταση να τεθεί υποψήφιος ακαδημαϊκός, ο Πρεβελάκης αρνείται την τιμή αυτή. Αρνείται επίσης και το Α' Εθνικό Βραβείο Λογοτεχνίας, που είχε θεσπίσει η Χούντα. Αλλά και όταν το Υπουργείο παιδείας τον διορίζει καθηγητή στο «Διδασκαλείο Μετεκπαιδύσεως Καθηγητών», αρνείται και πάλι τη θέση. Το 1969 μαζί με την [Αννα Συνοδινού](#) προσπαθεί να συγκεντρώσει τις υπογραφές των συναδέλφων του, πνευματικών ανθρώπων της χώρας, σε μια διαμαρτυρία κατά του καθεστώτος, αλλά το εγχείρημα αποτυγχάνει. Ασχολείται με το μεταφραστικό του έργο, γράφει δυο θεατρικά έργα, προετοιμάζει την έκδοση βιβλίων του, ενώ συγγράφει χωρίς να κυκλοφορήσει στο εμπόριο - παρά μόνο πολυγραφημένα- τα έργα «Αντίστροφη Μέτρηση» και «Νέος Ερωτόκριτος». Το 1972 διορίζεται Πρόεδρος στην νεοϊδρυθείσα τότε «Εταιρεία Σπουδών της Σχολής Μωραΐτη», της οποίας η σειρά «Θεατρική Βιβλιοθήκη», - (έκδοση των παγκόσμιων αριστουργημάτων) είναι η μεγάλη προσφορά της στα ελληνικά γράμματα. Με το τέλος της δικτατορίας, 1974, θα αποχωρήσει από τη θέση του τακτικού καθηγητή της Α.Σ.Κ.Τ., λόγω του ορίου ηλικίας. Τον διαδέχεται η παλιά του μαθήτρια [Μαρίνα Λαμπράκη-Πλάκα](#). Τον Φεβρουάριο του 1975 κάνει την πρώτη τηλεοπτική του εμφάνιση στα πλαίσια μιας συζήτησης για την τουρκική απειλή και την ανάγκη της εθνικής ενότητας. Την ίδια χρονιά κυκλοφορεί και ο δίσκος του [Νίκου Μαμαγκάκη](#), «Ο Νέος Ερωτόκριτος», μελοποίηση του ποιήματος του Πρεβελάκη.

Το 1977 είναι η χρονιά που το οργανωμένο κράτος θα τιμήσει την προσφορά του Πρεβελάκη στον ελληνικό πολιτισμό, και θα του δώσει εκτός από το βραβείο «Αριστείο Γραμμάτων» της [Ακαδημίας Αθηνών](#), και μια θέση σαν τακτικό μέλος της ίδιας της Ακαδημίας, στην «Τάξη των Γραμμάτων και των Τεχνών». Την ίδια χρονιά, η [Νέα Δημοκρατία](#) θα του προτείνει να τον περιλάβει στο ψηφοδέλιό της ως βουλευτή Επικρατείας, όμως ο Πρεβελάκης αρνείται τώρα, όπως θα αρνηθεί αργότερα (1981) τις παρόμοιες προτάσεις από την Νέα Δημοκρατία για 2η φορά και από την [Ένωση Κέντρου-Νέες Δυνάμεις](#).

Το [1978](#) «Ο ήλιος του θανάτου», γίνεται κινηματογραφική ταινία, σε σκηνοθεσία Ντίνου Δημόπουλου.^[12] Το [1979](#) παθαίνει το πρώτο έμφραγμα (ελαφράς μορφής), το οποίο όμως δεν ανακόπτει την πολύπλευρη δραστηριότητά του. Αρχίζει να γράφει την πραγματεία του για τον [Γιάννη Ρίτσο](#), παρακολουθεί τις παραστάσεις των θεατρικών έργων του, ταξιδεύει στην Κρήτη πολύ συχνά, για να παραστεί σε διάφορες εκδηλώσεις, και ηγείται της εκδοτικής δραστηριότητας του Μ.Ι.Ε.Τ. Όταν στις αρχές του [1980](#), θα έρθει το δεύτερο - βαρύτερο - έμφραγμα, θα παραιτηθεί από τη θέση του Γραμματέα του ιδρύματος, και θα ξεκουράζεται περισσότερο στην μόνιμη πλέον κατοικία της Εκάλης.

Πέθανε στο σπίτι του στην [Εκάλη](#), της Αττικής, στις 15 Μαρτίου του 1986, σε ηλικία 77 ετών. Στις 18 Μαρτίου γίνεται η κηδεία του, όπου ενταφιάζεται στο [Α Νεκροταφείο των Αθηνών](#), στον οικογενειακό τάφο. Τον Αύγουστο του 1991 όμως, γίνεται ανακομιδή των οστών του, τα οποία μεταφέρονται στην Κρήτη, και θάβονται στο παράρτημα της σχολής Καλών Τεχνών (στο λόγο του Εβλιγιά) του Ρεθύμνου.^[13]

Βραβεία - Διακρίσεις

- 1938, Απρίλιος: «**Παράσημο του Ταξιάρχη του Ιταλικού Στέμματος**», για την οργάνωση της παρουσίας της ελληνικής αντιπροσωπείας στην έκθεση Μπιεννάλε της Βενετίας^[14]
- 1959, Μάρτιος: Βραβεύεται από την «[Ομάδα των Δώδεκα](#)» με το **βραβείο δοκιμίου**, για το έργο «*Ο Ποιητής και το ποίημα της Οδύσσειας*».
- 1960, Ιούνιος: Παραλαμβάνει από τον [βασιλιά Παύλο](#), το παράσημο του **Ταξιάρχη του Τάγματος του Γεωργίου Α΄**, σε ειδική τελετή που γίνεται στα βασιλικά ανάκτορα στο [Τατόι](#).

Το παράσημο του Ταξιάρχη του Τάγματος του Γεωργίου Α΄

- 1960, Νοέμβριος: Του απονέμεται το [Α' Κρατικό βραβείο Μυθιστορήματος](#) για τον «*Ηλιο του θανάτου*».
- 1963: Υποψήφιος για το διεθνές βραβείο Formentor.
- 1966, Αύγουστος: Ο [Δήμος Ρεθύμνου](#) Κρήτης του απονέμει το **μετάλλιο** της πόλης
- 1966, Αύγουστος: Ανακηρύσσεται **επίτιμος δημότης** του χωριού [Πηγή Ρεθύμνου](#), το μέρος όπου διαδραματίζεται «*Ο ήλιος του θανάτου*».
- 1967: **Α' Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος** για τον «*Άρτο των Αγγέλων*»
- 1975 Μάιος: Απονομή του [Διεθνούς Βραβείου Χέρντερ](#)
- 1977 Μάρτιος: Η [Ακαδημία Αθηνών](#) του απονέμει το βραβείο «**Αριστείο Γραμμάτων**».
- 1977, Μάιος: Σε ειδική τελετή στο χώρο της Γαλλικής πρεσβείας, ο Πρεβελάκης βραβεύεται από τον Γάλλο Πρέσβη με τα διάσημα του «Αξιοματικού» του «**Τάγματος της Αξίας**», για την προσφορά του στη διάδοση του Γαλλικού πολιτισμού.

- 1981, Σεπτέμβριος: Η «Ορθόδοξος Ακαδημία» της Κρήτης, που εδρεύει στην [Μονή Οδηγητρίας Κυρίας Γωνιάς Χανίων](#) τον ανακηρύσσει τακτικό μέλος της, και σε επίσημη τελετή του απονέμει το αντίστοιχο **δίπλωμα**.
- 1981, Σεπτέμβριος: Λαμβάνει το «**Χρυσό Μετάλλιο**» της πόλης των Χανίων.
- 1982, Μάρτιος: Αναγορεύεται **επίτιμος διδάκτορας** της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ο Πρεβελάκης δίδει ομιλία με θέμα «*Καζαντζάκης - Σικελιανός, το χρονικό μιας φιλίας*»
- 1983, Νοέμβριος: Το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος τον ανακηρύσσει **επίτιμο μέλος**, ως αναγνώριση των υπηρεσιών του.
- 1984, Μάιος: Το [Πανεπιστήμιο Κρήτης](#) τον αναγορεύει **επίτιμο διδάκτορα** της Φιλοσοφικής Σχολής του. Θα δώσει ομιλία με τίτλο «Σχόλιο στην τριλογία «Ο Κρητικός»», που αργότερα το Πανεπιστήμιο θα εκδώσει.
- 1985, Μάιος: Ο Πρεβελάκης προχειρίζεται από τον [Αρχιεπίσκοπο Αυστραλίας Στυλιανό](#) - εκ μέρους του [Οικουμενικού Πατριαρχείου](#) σε «**Άρχοντα - Διδάσκαλο του Γένους**».

[15]

Το έργο

Ο Παντελής Πρεβελάκης πρωτοεμφανίστηκε στη λογοτεχνία ως ποιητής, το 1928, με το [επύλλιο](#) *Στρατιώτες*, που αναφέρεται στους κρητικούς στρατιώτες που πολέμησαν στην [Μικρασιατική εκστρατεία](#). Την ίδια χρονιά δημοσίευσε και το δεύτερο έργο του, θεατρικό αυτή τη φορά, το [μονόπρακτο](#) *Ο μίμος*. Τα επόμενα χρόνια ως το 1937 διέκοψε προσωρινά τη λογοτεχνική του δράση: ήταν τα χρόνια που σπούδαζε στο Παρίσι (1930-1932), εκπονούσε τη διδακτορική διατριβή του και προσπαθούσε να αποκατασταθεί επαγγελματικά στο Πανεπιστήμιο. Κατά το διάστημα εκείνο εξέδωσε τις μελέτες *Δομήνικος Θεοτοκόπουλος* (1930) και *Δοκίμιο γενικής εισαγωγής στην ιστορία της τέχνης* (1934).

Το 1937 πραγματοποίησε συγγραφική στροφή προς την πεζογραφία, με *Το χρονικό μιας Πολιτείας*. Έκτοτε ασχολήθηκε συστηματικά με τον πεζό λόγο και έγραψε συνολικά 11 μυθιστορήματα, δεν εγκατέλειψε όμως ούτε την ποίηση ούτε το θέατρο: δημοσίευσε άλλες τρεις ποιητικές συλλογές και την ποιητική σύνθεση *Νέος Ερωτόκριτος* και 9 θεατρικά έργα.

Το πεζογραφικό έργο

[[Επεξεργασία](#) | [επεξεργασία κώδικα](#)]

Το πρώτο έργο του Πρεβελάκη ήταν η μυθιστορία *Το χρονικό μιας Πολιτείας*, ένα οδοιπορικό στο [Ρέθυμνο](#) των ετών 1898-1924, με κύριο χαρακτηριστικό τη νοσταλγία για μια γοητεία που δεν υπάρχει πια. Το επόμενο μυθιστόρημά του, *Ο θάνατος του Μέδικου* (1939), είναι το μόνο έργο του που δεν διαδραματίζεται στην [Κρήτη](#). Τοποθετείται στην [Φλωρεντία](#) την εποχή της [Αναγέννησης](#) και πραγματεύεται το θέμα του θανάτου ως προσωπικής επιλογής και πράξης εκδήλωσης της ατομικής ελευθερίας.

Κατά τη διάρκεια του [Β' Παγκοσμίου Πολέμου](#) δεν δημοσίευσε κανένα έργο, όμως επεξεργάστηκε τα επόμενα έργα, το *Παντέρμη Κρήτη* και την τριλογία *Ο Κρητικός*. Η *Παντέρμη Κρήτη* (δημοσίευση το 1945) είναι, όπως αναφέρει και ο υπότιτλος, χρονικό της κρητικής εξέγερσης του [1866](#). Δεν πρόκειται βέβαια για ιστορική έρευνα, παρ' όλο που στο τέλος του έργου παρατίθεται βιβλιογραφία, αλλά για λογοτεχνική ανασύνθεση των ιστορικών γεγονότων. Η τριλογία *Ο Κρητικός* (1948-1950) μπορεί να θεωρηθεί ως οργανική συνέχεια της *Παντέρμης Κρήτης*. Το πρώτο μέρος της τριλογίας, *Το δέντρο*, παρουσιάζει τον κεντρικό ήρωα, τον Κωνσταντή, από τη γέννησή του ως την ενηλικίωσή του. Το δεύτερο μέρος, *Η πρώτη λευτεριά*, αναφέρεται στα γεγονότα των χρόνων [1895-1898](#), που οδήγησαν στην εγκαθίδρυση του καθεστώτος αυτονομίας της νήσου (αυτό συμβολίζει και ο τίτλος). Το τρίτο μέρος, *Η*

πολιτεία, παρουσιάζει τις προσπάθειες των Κρητών να οργανώσουν τη διακυβέρνηση και να διευρύνουν και τα γεγονότα τα σχετικά με το [Κίνημα του Θερίσου](#).

Η επόμενη τριλογία του, *Δρόμοι της δημιουργίας*, είναι απεικόνιση της πνευματικής πορείας του ίδιου του συγγραφέα. Στο πρώτο μέρος, *Ο Ήλιος του Θανάτου*, ο ήρωας Γιωργάκης μεγαλώνει μαζί με τη θεία του, τη θεία-Ρουσάκη και η προσωπικότητά του διαμορφώνεται υπό την επίδραση της θείας αλλά και ενός διανοούμενου, του Λοΐζου Νταμολίνου. Τα δύο αυτά άτομα εκπροσωπούν δύο αντίθετες κοσμοθεωρίες. Η θεία-Ρουσάκη, που είναι ένας από τους πιο ενδιαφέροντες χαρακτήρες των μυθιστορημάτων του Πρεβελάκη, είναι η αυθεντική έκφραση της λαϊκής σοφίας, ενώ ο μηδενιστής Νταμολίνος εκπροσωπεί την εγγράμματη σοφία, η οποία δεν έχει πάντα θετικές επιδράσεις στην ψυχοσύνθεση του ανθρώπου. Το δεύτερο μέρος της τριλογίας, *Η κεφαλή της Μέδουσας*, παρουσιάζει τον ήρωα στην [Αθήνα](#), αντιμέτωπο με την ιδεολογική κρίση του [μεσοπολέμου](#) (που παρουσιάζεται συμβολικά ως «κεφαλή της Μέδουσας»). Ο ήρωας αντιμετωπίζει την κρίση με μόνο όπλο την καλλιτεχνική δημιουργία. Το τρίτο μέρος, *Ο άρτος των Αγγέλων*, με τον υπότιτλο «Περιπέτεια στην Ιθάκη», αφηγείται την επιστροφή του ήρωα στη γενέθλια γη ([Ρέθυμνο](#), η προσωπική του «Ιθάκη») και την εσωτερική του κρίση.

Η τελευταία ημιτελής τριλογία *Ερημίτες και αποσυνάγωγοι* δεν παρουσιάζει την οργανική συνοχή των δύο προηγούμενων. Το πρώτο μέρος, *Ο Άγγελος στο πηγάδι*, ασχολείται με μεταφυσικά ζητήματα. Ο ήρωας, ένας δόκιμος μοναχός, δοκιμάζεται από την εσωτερική του κρίση και τον προβληματισμό του για την σχέση του με τους ανθρώπους, τον κόσμο και τον Θεό. Το έργο διαδραματίζεται κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Εβδομάδας και οι δοκιμασίες του ήρωα αντιστοιχούν με τα Άγια Πάθη. Το δεύτερο μέρος της τριλογίας, *Αντίστροφη μέτρηση*, δημοσιεύτηκε και κυκλοφόρησε ιδιωτικά κατά τη διάρκεια της δικτατορίας, το [1974](#). Ο ήρωας του βιβλίου είναι ένας καθηγητής Πανεπιστημίου, που την επομένη ημέρα του πραξικοπήματος ορκίζεται μπροστά στους φοιτητές του ότι εάν σε έναν χρόνο δεν αποκατασταθεί η δημοκρατία, θα αυτοκτονήσει. Ένα χρόνο μετά πραγματοποιεί την υπόσχεσή του, παρ' όλο που βρίσκεται αντιμέτωπος με το δίλημμα της επιλογής ανάμεσα στον έρωτα για μια φοιτήτριά του και την ηθική του δέσμευση. Κάποια από τα προβλήματα που τίγονται στο έργο είναι ο ρόλος του διανοούμενου και ο θάνατος ως προσωπική επιλογή και ως πράξη διαμαρτυρίας.

Εργογραφία

Ποίηση

- 1928: «**Στρατιώτες**», μακροσκελές επικό ποίημα ([επύλλιο](#)) 22 σελίδων, έκδοση του συγγραφέα
- 1933: «**Η γυμνή ποίηση**» - ποιητική συλλογή, κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 1939 σε έκδοση του συγγραφέα
- 1940: «**Η πιο γυμνή ποίηση**» - ποιητική συλλογή, κυκλοφόρησε σε έκδοση του συγγραφέα το 1941
- 1969: «**Τα Ποιήματα του Παντελή Πρεβελάκη 1933 - 1945**»: περιλαμβάνει τις ποιητικές συλλογές «Η γυμνή ποίηση», «Η πιο γυμνή ποίηση», «Οι ώρες σ' ελληνικό νησί», ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ
- 1971 - 1973: «**Ο Νέος Ερωτόκριτος**» - λυρικό έπος. α' έκδοση: 1973 (εκτός εμπορίου), β' έκδοση: 1978 (εκτός εμπορίου), γ' έκδοση ολοκληρωμένη: 1986. Σήμερα κυκλοφορεί από τις μουσικές εκδόσεις «Ιδαία» μαζί με το c.d. του [Νίκου Μαμαγκάκη](#) που μελοποίησε το ποίημα.^[17]

Μυθιστορήματα

- 1937:«**Το χρονικό μιας πολιτείας**» Πρώτη έκδοση 1938 - Οριστική η έκδοση του 1945 - Τελευταία η έκδοση του 1999. [ISBN 960-05-0207-2](#)
- 1939: «**Ο θάνατος του Μέδικου**» . Η πρώτη έκδοση 1939 - τελευταία 1992 από το [M.I.E.T.](#)
- 1944: «**Παντέρμη Κρήτη**» - Πρώτη έκδοση 1945 - τελευταία 1995 [ISBN 960-05-0639-6](#)

- 1942 - 1945: «Ο Κρητικός, Το δέντρο» Πρώτη έκδοση 1948 - τελευταία 1995 [ISBN 978-960-05-0525-2](#)
- 1947: «Ο Κρητικός, Πρώτη Λευτεριά» Πρώτη έκδοση 1949 - τελευταία 1995 [ISBN 960-05-0526-8](#)
- 1949 - 1950: «Ο Κρητικός, Η Πολιτεία» Πρώτη έκδοση 1950 - τελευταία 1995 [ISBN 960-05-0527-6](#)
- 1959: **Ο ήλιος του θανάτου** Πρώτη έκδοση 1959 - [Α' [Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος](#) το 1960]- τελευταία 1998 [ISBN 960-05-0084-3](#)
- 1960-1962: **Η κεφαλή της Μέδουσας. Ένα έτος μαθητείας στον αιώνα μου** Πρώτη έκδοση 1963 - τελευταία 1999 [ISBN 960-05-0857-7](#)
- 1965: **Ο άρτος των αγγέλων. Περιπέτεια στην Ιθάκη** Πρώτη έκδοση 1966 [Α' Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος για το 1967]- τελευταία 1993 [ISBN 960-05-0499-7](#)
- 1969: «**Η αντίστροφη μέτρηση**». Η πρώτη γραφή του μυθιστορήματος κυκλοφορεί μυστικά χειρόγραφα και πολυγραφημένη λόγω των διώξεων της Δικτατορίας. Τυπωμένη σε βιβλίο εκδίδεται και πάλι μυστικά και με μεγάλες προφυλάξεις τον Ιανουάριο του 1974. Η πρώτη ελεύθερη έκδοση θα γίνει το 1982. Αυτή η έκδοση κυκλοφορεί μέχρι σήμερα.
- 1970 :«**Ο άγγελος στο πηγάδι**» Πρώτη έκδοση 1970 - τελευταία 1998 [ISBN 960-05-0799-6](#)

Θέατρο

- 1928: «**Ο μίμος**» - μονόπρακτο θεατρικό δράμα που δημοσιεύεται στο περιοδικό «Νέα Επιθεώρηση»
- 1937: «**Μοναξιά**» - το έργο εκδόθηκε σε βιβλίο το 1981, από τις ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ
- 1952: «**Το ιερό σφάγιο**» - ιστορική τραγωδία. α' έκδοση το 1952 από τις εκδόσεις ΑΕΤΟΣ
- 1952: «**Τα χέρια του ζωντανού Θεού**» - δράμα σε 3 πράξεις. Πρώτη έκδοση σε βιβλίο το 1992 από τις εκδόσεις ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ
- 1954: «**Ο Λάζαρος**» - τραγωδία, εκδόσεις ΔΙΦΡΟΣ
- 1959: «**Το ηφαίστειο**» - ιστορικό δράμα. Το βιβλίο πρωτοκυκλοφόρησε το 1963, από τις εκδόσεις ΓΑΛΑΞΙΑΣ
- 1970: «**Το χέρι του σκοτωμένου**» - δράμα 3 πράξεων. Α' έκδοση 1971 από τις ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ
- 1974: «Δύο κρητικά δράματα»: «**Η δεύτερη εντολή**», «**Το τρελό αίμα**» - μονόπρακτα δράματα. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ, 1974

Μεταφράσεις θεατρικών έργων

- 1939: «**Τα δημιουργηθέντα συμφέροντα**» θεατρικό έργο (κωμωδία) του Ισπανού Χαθίντο Μπεναβέντε ι Μαρτίνεθ (Jacinto Benavente). Μετάφραση του θεατρικού έργου από τα Ισπανικά. Πρώτη παράσταση στο [Εθνικό θέατρο](#) την ίδια χρονιά.^[18]
- 1955: «**Μήδεια**» του Ευριπίδη. Η τραγωδία ανεβαίνει με τη δική του μετάφραση τον Ιούνιο του 1956, στην Επίδαυρο με πρωταγωνίστρια την [Κατίνα Παξινού](#).
- 1960:«**Ατλαζένιο γοβάκι**» του Πωλ Κλοντέλ. Πρώτη παράσταση της μετάφρασής του από το Εθνικό θέατρο το 1964^[19].

- 1962:«[Βάκχες](#)» του Ευριπίδη. Πρώτη παράσταση της μετάφράσης του, το καλοκαίρι του 1962 στην Επίδαυρο από το Εθνικό θέατρο

Θεατρική διασκευή

- 1961:«**Μουσαφिरαίοι στο Στεπαντσίκωβο**», διασκευή της νουβέλας του [Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι](#) «*Το χωριό Στεπαντσίκωβο*» -Πρώτη έκδοση σε βιβλίο το 1972. Έκδοση «ΙΔΡΥΜΑ ΜΩΡΑΪΤΗ - ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»

Δοκίμια - Μελέτες - Βιογραφίες

Έγραψε πολλές μελέτες για θέματα καλλιτεχνικά και λογοτεχνικά. Πιο σημαντικές μπορούν να χαρακτηριστούν οι παρακάτω:

- 1929:«**Δομήνικος Θεοτοκόπουλος Ελ Γκρέκο**» - μελέτη για τον ζωγράφο -Πρώτη έκδοση Ελευθερουδάκης 1930, τελευταία 2014 [ISBN 978-960-296-239-8](#)
- 1957-1958:«**Ο ποιητής και το ποίημα της Οδύσσειας**» - μελέτη για τον Νίκο Καζαντζάκη και το έργο του «Οδύσσεια». Πρώτη έκδοση 1961
- 1959:«**Ο Βραχόκηπος**»του Νίκου Καζαντζάκη - μεταφράζει το έργο που ο Καζαντζάκης έγραψε κατ' ευθείαν στα γαλλικά. Πρώτη έκδοση 1960 από τις εκδόσεις ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ «ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ». Τελευταία έκδοση 2005 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ
- 1965: «[Τετρακόσια Γράμματα του Καζαντζάκη στον Πρεβελάκη](#)». Πρώτη έκδοση 1965, δεύτερη 1984 από τις ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ
- 1981: «**Ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος, Συνολική θεώρηση του έργου του**», πρώτη έκδοση εκδόσεις «Κέδρος», 1981 - τρίτη έκδοση ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ «ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ» 1992 [ISBN 960-05-0474-1](#)
- «**Άγγελος Σικελιανός : Τρία κεφάλαια βιογραφίας και ένας πρόλογος** Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, πρώτη έκδοση 1984, β' έκδοση 1990 [ISBN 960-250-036-0](#)
- 1985:«**Δείχτες πορείας**». Εκδόθηκαν τον Απρίλιο του 1985, ένα μήνα περίπου μετά το θάνατό του από τις εκδόσεις ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ «ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ»

Ανθολογία έργων του

- «**Ανθολογία από το έργο του Παντελή Πρεβελάκη**», επιλογή κειμένων - παρουσίαση - φιλολογική επιμέλεια: Κώστας Μπουρναζάκης, «Βικελαία Δημοτική Βιβλιοθήκη», Ηράκλειο Κρήτης 2010, σσ. 444 (με 28 σελ. φωτογραφιών). [ISBN 978-960-7970-51-0](#)^[19]

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%AE%CF%82_%CE%A0%CF%81%CE%B5%CE%B2%CE%B5%CE%BB%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CF%82

Панделис Превелакис

Материал из Википедии — свободной энциклопедии

Панделис Превелакис (греческий: παντελής πρεβελάκης, иногда транслитерируется как **Пантел Превелакеc**; 18 февраля 1909 – 15 марта 1986) был греческим романистом, поэтом, драматургом и эссеистом — одним из ведущих греческих прозаиков "поколения 30-х". Действие большинства его работ происходит на Крите.^{[1][2]}

Биография

Он родился в Ретимно, на Крите, 18 февраля 1909 года.^[1] Он изучал филологию в Париже и Салониках.

Примерно с 1930 года он был другом и агентом романиста и поэта Никоса Казандзакиса, и в конце концов написал его биографию.

В 1938 году он выпустил, вероятно, свою самую известную работу, *"Повесть о городе"* или *"Хроника города"* (Το χρονικό μιας πολιτείας, 1937), ностальгическое изображение Ретимно 1898-1924 годов.

С 1939 по 1975 год он был профессором истории искусств в Академии художеств в Афинах. В 1939 году он опубликовал историческую повесть *"Смерть Медичи"*.

После Второй мировой войны появился его *"Несчастный Крит: хроника восстания 1866 года"* (1945); за ним последовала трилогия *"Критянин"* (1948-1950) (пересмотренное издание 1965 года), в которой рассказывается о событиях между 1866 и 1910 годами и представлены исторические персонажи, такие как Венизелос. В 1959 году он выпустил *"Солнце смерти"*, в котором мальчик смиряется с человеческой смертностью.

Он также написал четыре пьесы, все на исторические темы.

Превелакеc умер в Экали, Аттика 15 марта 1986 года. Его могила находится в Ретимно, на церковном кладбище недалеко от вершины холма на улице Казандзакис. Его статуя установлена перед ратушей Ретимно.

Переводы

- Le soleil de la mort* (1997)
- Критянин*, т.Р. А. Рик, П. Макридж (1991)
- "Сказка об одном городе"*, т. К. Джонстон (1976)
- Солнце смерти*, tr. Филип Шеррард (1965)

Ссылки

1. [^] [Переходите к:](#) ^{a b} Мерри, Брюс (2004). *Энциклопедия современной греческой литературы*. Издательская группа Гринвуд. стр. 345. [ISBN 978-0-313-30813-0](#). ПРЕВЕЛАКИС, Панделис (1909-1986) Превелакис был романистом, эссеистом, драматургом и искусствоведам, родившимся в Ретимно (Крит).
2. [^] [Мировая литература сегодня](#). Издательство Университета Оклахомы. 1982. стр. 383. Панделис Превелакис и ценность наследия - прекрасный, своевременный, позитивный вклад в изучение современной Греции

Источники

- Antonis Dekavalles (Αντώνης Δεκαβάλλης), Εισαγωγή στο λογοτεχνικό έργο του Παντελή Πρεβελάκη, Κέδρορ, 1985. (на греческом)